

EREDUA

GIDA, TEKNOLOGIA DIGITALEN ERABILERA
ARDURATSUA IZATEKO
kirol-erakundeetan adingabeekin

Dokumentu hau kirol-erakundeetan adingabeekin teknologia digitalen erabilera arduratsua izateko gidaren eredu bat baino ez da. Laster Gida, bere osotasunean, eskuragarri egongo da.

Honen helburua da Gidan interesa duten pertsoneri bertan aurkituko dituzten eduki batzuk aurreratzea.

Laburpen honek ez ditu Gidan aurkituko diren eduki garrantzitsu asko biltzen, beraz, ez da laburpen moduan hartu behar, eredu gisa baizik.

*Esaidazu eta ahaztuko dut,
Irakats iezadazu eta gogoratuko dut,
Parte hartzen utz nazazu eta ikasiko dut*

Benjamin Franklin

Gidaren erakunde sustatzaileak

Kirolaren Euskal Eskola - Eusko
Jaurlaritzako Jarduera Fisiko eta Kirol
Zuzendaritza

Eusko Jaurlaritzako Familia Politikako
eta Aniztasuneko Zuzendaritza

Arabako Foru Aldundia

Bizkaiko Foru Aldundia

Gipuzkoako Foru Aldundia

Egiletza

Digitalde Komunikazioa

Diseinu grafikoa eta maketazioa

Leming Diseño

Argitalpen-urtea

2017

AURKIBIDEA

1. Zergatik gida honen beharra?
2. Nola laguntzen dute teknologia digitalek kirol eremuan?
3. Zer arrisku daude?
4. Adingabeak ingurune digitalean
5. Kirol eremuko agenteak
6. Esparru etikoa eta jardunbide onak
7. Teknikarien dekalogoak
8. Esparru etikoa kirol erakundeetan: eman beharreko urratsak
9. Eranskinak

Terminoen glosarioa

Kirol-erakundearen laguntza-ereduak

1. ZERGATIK GIDA HONEN BEHARRA?

Gero eta konektatuago dagoen gizartean bizi gara, **Internetek eta sare sozialek** protagonismo handiagoa dute, **teknologia** gero eta eskuragarriagoa da eta bilakatzen jarraitzen du: **smartphonei** esker, edozein sar daiteke Interneten eta, gainera, Interneterako sarbidea duen lehen gailu mugikorra eskuratzeko **adina** jaisten doa.

Eskaintzen dituzten **abantailak** direla-eta, gailu mugikorren eta sare sozialen **erabilera** hainbat esparrutan zabaldu da, eta, argi eta garbi, **kirol**-esparruan ere bai.

Bestalde, **administrazio publikoen** ardura da teknologia digitalen erabilera arduratsua sustatzea, baita **jostaketa, aisia eta denbora** libreira zuzendutako aplikazio berrienak ere, batez ere **gazte eta nerabeen artean**.

Oso zabaldua badaude ere, baliabideak falta dira erabilera arduratsua eta segurua **ezagutzeko**, lehenetsuna izan behar baitu **adingabeez** hitz egiten dugunean.

Gida honen bidez

- Erakundeetatik **esparru etikoa** eskaini eta **jardunbide onak** proposatu nahi dira, kirol eremuan teknologia digitalen erabilera zuzena hobetzeko.
- **Baliabide bat** eduki nahi da **erabilera arduratsua** ezagutzera emateko, sentsibilizatzeko, inplikatzeko eta errazteko.

Hauei dago zuzenduta gida hau:

- **Kirol-erakundeak**, adingabeak baitituzte haien kideen artean. Zehazki, ardurako karguak dituztenei: zuzendaritza-batzordea, kirol-arduraduna, etab.
- Adingabeen edo adingabeak dituzten ekipoen ardura duten **entrenatzaileak (teknikariak)**.

2. NOLA LAGUNTZEN DUTE TEKNOLOGIA DIGITALEK KIROL EREMUAN?

Komunikazioa

- **Berehalakoa egiten dute** informazioaren trukea.
- **Oso eraginkorrak dira** mezuak **transferitzeko** pertsona bati edo batzuei.
- **Gardenagoa egiten dute** informazio gehiagora sartzea, nahasteak edo zurrumurruak saihestuz.
- Edukien **jarraipena egitea errazten dute**, dena idatzita geratzen baita eta, hortaz, kontsultagarri.

Giro ona eta taldeko kohesioa

- **Unitatea** eta taldekidearen sentimendua **sustatzen** dute.
- **Taldeko harremanak errazten dituzte**, entrenamendu eta lehiaketetatik haratago.

Ikaskuntza eta hobekuntza teknikoak

- **Prestakuntzako baliabideen** eta ariketa fisikoen transferentzia **errazten dute**.
- Ikaskuntzarako material interesgarria **bilatzea errazten dute**.
- **Aukera ematen dute** marka pertsonalak **erregistratzeko**, **jokaldiak aztertze**ko hobetzeko helburuarekin eta, oro har, **errendimendua aztertze**ko.

Motibazioa

- **Motibazioa indartzen laguntzen dute** entrenamenduetatik baino haratago.
- **Motibatze**ko baliabide asko edukitzen uzten dute.

3. ZER ARRISKU DAUDE?

Kirol-errendimenduari dagokionez

- Gailu mugikorrek gehiegi erabiltzeak **atsedena hartzeko denbora murrizten du**.
- Gailu mugikorren erabilera okerrak **kontzentrazioa eragoz dezake** egoera giltzarrietan.
- Gailu mugikorrek zuhurtziarik gabe erabiltzeak **arreta galtzea ekar dezake**, baita egoera korapilatsuak sortu ere.

Kirol-balioei dagokienez

- **Begirune falta, mehatxuak eta irainak** kideei eta aurkariei, baita epailei ere.
- Kideak **baztertzea eta jazartzea** (ziberjazarpena).
- Kirol esparrutik kanpo, **neurririk gabeko lehia** sustatzea.
- **Berdintasunik gabeko iruzkinak eta jarrerak** egitea (sexistak, arrazistak, xenofoboak, etab.).
- **Jarrera indibidualistak** eta egozentrikoak goraiatzea.

Adingabeen ohore, intimitate eta norbere irudiari dagokienez Interneten

- Kirol-erakundeak **jasotako datuak oker prozesatzea** eta ez bermatzea segurtasuna eta konfidentziasuna.
- Adingabeen **irudiak zabaltzea** aldez aurreko **baimenik izan gabe**.
- **Intimitatea urratzen dituzten irudiak hartzea** (aldageletan, adibidez) eta ondoren Interneten zabaltzea (sexting-a), mehatxuak direla medio (sextortsio-a).
- **Informazio pertsonala lapurtzea edo identitatea ordeztzea** (kide baten gailu mugikorren bat eskura edukitzen baita).
- **Ezagutara ematea** beste pertsona batzuei buruzko informazioa (izen-abizenak, helbideak, telefonoa, argazkia, helbide elektronikoa, etab.).
- Teknikarien eta kirolariaren arteko **konfiantzazko harremanari aprobetxamendua** ateratzea gehiegikeriaz jokatzeko, sexuari dagokionez, batez ere.

4. ADINGABEAK

INGURUNE DIGITALEAN

Internet eta, bereziki, sare sozialak maiz erabiltzen dira; izan ere, gure bizitzan **ezinbestekotzat** jotzen ditugu, baita adingabeek ere. Gazteak **erraz sar daitezke** informazio askotara eta **harremanetan hasteko beste modu batzuk agertzen dira**. Baina, era berean, **arriskuen eraginpea** ere handitzen da.

Hortaz, **irtenbidea** erabilera egoki bideratzean datza, debekatzean baino.

Hortaz, Interneteko erabilera egokian, oso inportantea da **sentsibilizazioa eta prestakuntza** edukitzea txiki-txikitatik, gidatzeko, kontzientziazteko eta arriskuei aurrea hartzeko.

Ildo horretatik, funtsezko garrantzia izango dute **familia-inguruneak eta hezkuntza-inguruneak**. Baina, beste **ingurune batzuetan**, beste heldu batzuen ardurapean daude adingabeak; esate baterako, kirol-erakunde batean edo ikastetxean bertan kirola egiten denean.

Ataza hura erraztera dago bideratuta laster argitaratuko den Gidak eskaintzen duen **esparru etikoa**.

5. KIROL-EREMUKO AGENTEAK

Hiru taldetan bana daitezke adingabeekin harremanetan jartzen diren, eta babesteko ardura eta beharra duten kirol-erakundeko pertsonak:

- Kirol-erakundearen zuzendaritza
- Teknikariak
- Kirolarien familiak

Gidaren bertsio osoan ardura hauek deskribatzen dira eta persona bakoitzak dituen eginkizunak azaltzen dira.

6. ESPARRU ETIKOA ETA JARDUNBIDE ONAK

Teknologia digitalen erabilera oker batzuk eta gehiegikeriak arautzen dituen **legezko araurik ez dagoenez, esparru etiko bat** proposatzen da, **zeinak orientatuko baitu nola jardun** kirol-erakunde baten inguruneko errealitate honen aurrean.

Bereziki, beharrezkoa da, kirol-jarduerak, batzuetan, ez baitaude sartuta araututako hezkuntzaren barruan. Hortaz, komeni da argi **eta garbi adieraztea elkarbizitza oneko oinarrizko arau batzuk** gune fisiko eta digitaletan.

Gutxieneko hainbat **printzipio eta balio ekartzen ditu** esparru etikoak, eta gailu mugikorren, Interneten eta sare sozialen erabilera ona bideratu behar dute kirol-erakundeetan. Horregatik, **jokabide eta erabilera desegokiak arautzen ditu; halaber, jarraibideak eta murrizketak ezartzen ditu, adingabearen osotasuna babesteko eta zaintzeko helburuarekin.**

Lau eremutan banatu ditugu arau, printzipio eta balio horiek:

- Datu pertsonalen babesa
- Komunikazioak
- Elkarrizketa-protokoloa
- Erabilera-arauak

Laster prest egongo den **Gidan**, eremu hauek deskribatzen dira eta bakoitzari dagokion **arau-esparrua azaltzen da.**

Gainera, **galdera-erantzun formatuan zenbait kasu praktiko agertzen dira** eta egoera bakoitzari aurre egiteko aholkuak ematen dira.

Azkenik, **arreta berezia behar duten zenbait egoera ere azpimarratzen dira.**

1.go adibidea:

Arau-esparrua

Espainiako Konstituzioaren 18. artikulua pertsonen ohorearen, intimitatearen eta irudiaren inguruko eskubideak bermatzen ditu, eta komunikazioen sekreturako eskubidea ere bertan sartzen da.

Gainera, **Kode Penalak delitutzat jotzen ditu mehatxuak (169. art., II. Liburua), kalumniak edo irainak (205. art., II. Liburua)**, aurrez aurrekoak edo Interneten bidezkoak izan. Bide haietatik egindako jazarpenarekin lotutako delituak ere jasotzen ditu: **grooming-a, sexting-a edo ziberjazarpena.**

Horren arabera, mezularitzako zerbitzuen edo sare sozialen bidezko elkarrizketetan **debekatuta daude:**

- Adingabeen **intimitatearen kontrako** iruzkinak edo irudiak.
- Bide haiek erabiltzea **edozein jazarpen mota egiteko** (mehatxuak, irainak, sexu-jazarpena, txantajeak, etab.).
- **Ezagutaraztea edo zabaltzea** izaera pribatuko elkarrizketak edo edukiak.

2. adibidea:

Zer egin kasu hauetan...

Entrenatzaileak taldea sortu nahi du Whatsapp-en ekipoa osatzen duten pertsonekin. Hala ere, 14 urtetik beherakoak dira. Zer egin dezake?

Arau-esparruan jasotzen den bezala, **14 urtetik beherakoek ezin dute erabili zerbitzu horiek, gurasoen edo legezko tutoreen aldez aurreko baimena izan gabe.** Era berean, **ezin dute baimendu** talde batean sartzean gertatzen den **datu pertsonalen lagapena** (agerian geratzen da telefono zenbakia, profilaren irudia, etab.) Horregatik, entrenatzaileak eskatu beharko du **gurasoen edo legezko ordezkarien aldez aurreko baimena.** Hala ere, bereziki kalteberak dira adin horretan; horregatik, **gomendatzen da zuzenean komunikatzea gurasoekin edo legezko ordezkariekin.**

3. adibidea:

Kontuz honekin:

- Adingabeen irudiak zabaltzea baimenik gabe
- Baimena badago ere, irudia edo ohorea kaltetzen dituzten irudiak argitaratzea
- Jasotako datuak oker erabiltzea eta tratatzea
- Bizitza pribatua erakusgai jartzea luzaroan
- Informazio pertsonala ezagutzera ematea

7. TEKNIKARIEN DEKALOGOIA

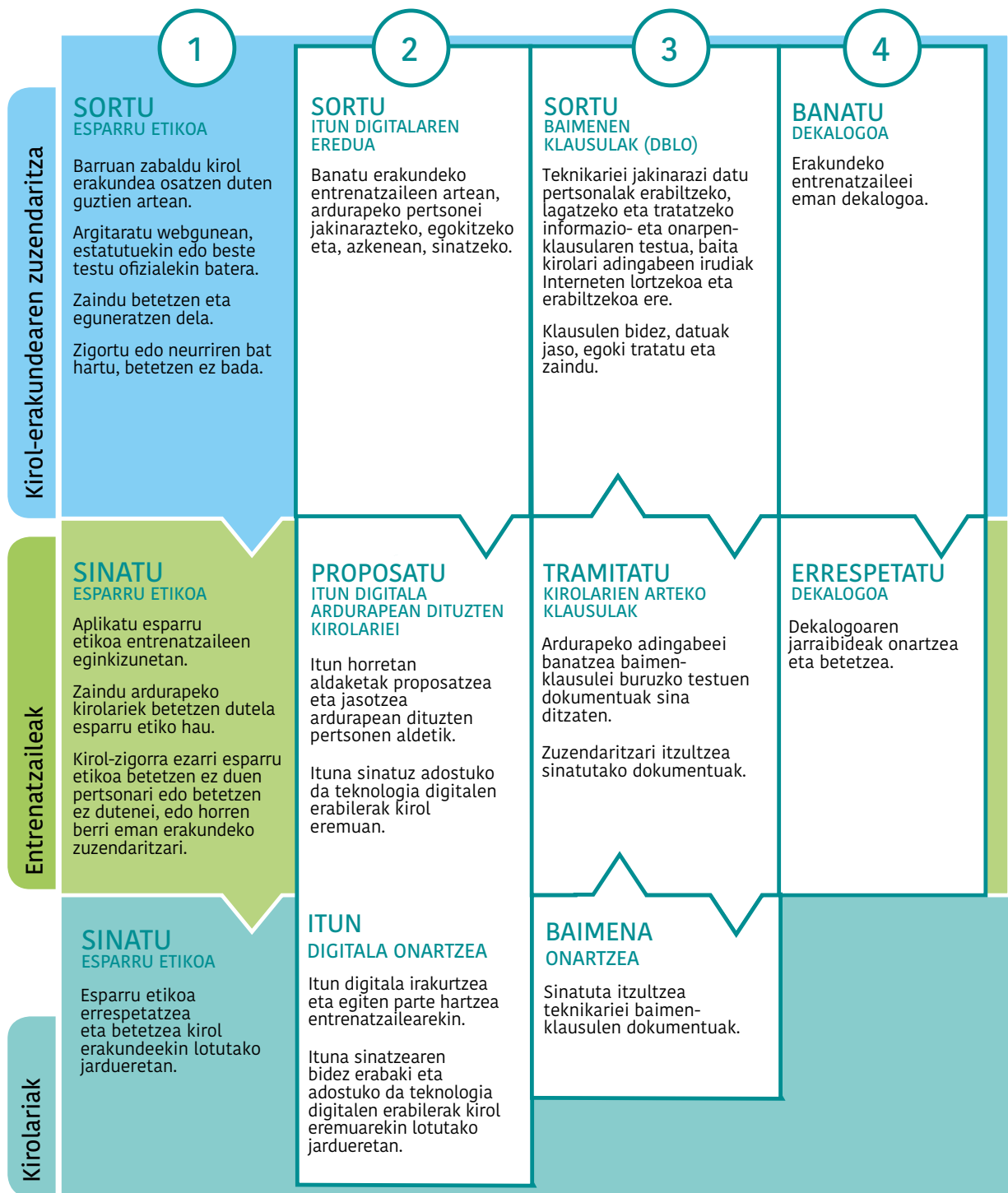
Laster prest egongo den Gidan, ondorio moduan, 10 aholku biltzen dituen teknikarientzako dekalogo bat sartzen da.

Hauxe da dekalogo honen laburpena:

1. Ez utzi lagunak edo jarratzaileak izaten, zure sare sozialetako kontuetan, kirola egiten duten adingabeei.
2. Ez eduki elkarrizketa pribatuak sare sozialetan edo berehalako mezularitzako aplikazioetan 14 urtetik beherako adingabeekin.
3. Erabili difusio-zerrendak, taldeak erabili beharrean, komunikazioaren helburua adingabeari edo haren familiari zerbaiten berri ematea soilik bada.
4. Berrikusi eta zuzen konfiguratu zure sareetako profilen pribatutasun aukerak.
5. Ez utzi inor komunikazioetatik kanpo.
6. Ez zabaldu adingabeen irudirik edo bideorik baimenik gabe.
7. Entrenatzen dituzun adingabeen gurasoak zure aliatu handienak dira, kontuan hartu haien laguntza eta konplizitatea.
8. Aprobetxatu teknologia digitalek eskaintzen dituzten aukerak.
9. Zaindu eta jardun; horretarako, moderatu zure ekipoan Interneten bidez dauden komunikazioak.
10. Adostu adingabearekin erabilera arauak.

8. KIROL ERAKUNDEAREN ESPARRU ETIKOA: EMAN BEHARREKO URRATSAK

Azkenik, laster eskuragarri egongo den Gidan, **kirol erakunde batek esparru etikoa ezartzeko eman behar dituen urratsak** aurkezten dira modu bisualean.

9. ERANSKINAK

Gidarekin batera bi eranskin errazten dira:

1. eranskina: Terminoen glosarioa

Jarraian, gida honetan erabilitako hainbat termino jasotzen dira glosario honetan, hura garatzean bakoitzari ematen zaion esanahia ulertzen laguntzeko asmoarekin:

2. eranskina: Kirol-erakundeen laguntza-ereduak

Kirol-erakundeek baliau ahal dituzten eredu batzuk proposatzen dira, Gidak eskaintzen dituen zenbait orientabide implementatzeko.

Eredu horiek erreferentzia bat baino ez dira, entitate bakoitzak bere izaerari egoki ditzan, komenigarria den testua gehituz, aldatuz edo ezabatuz.

1. Klausulen ereduak DBLO legea betetzeko
2. Kirol-erakundeentzako esparru etikoaren ereduak
3. Teknikarien eta kirolari adingabeen arteko itun digitalaren ereduak

116111

Adingabea bazara edo laguntza behar duten adingabeak ezagutzen badituzu, deitu!

Si eres menor o conoces a menores que necesitan ayuda ¡llama!

Zeuk esan

www.euskadi.eus/zeukesan

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

116111 Zeuk Esan Eusko Jaurlaritzaren telefono-zerbitzua eta zerbitzu telematikoa da adingabeak laguntzeko.

Doako zerbitzu anonimoa da, zeinak aholkularitza, orientazioa eta informazioa eskaintzen dien hurrei eta nerabeei nagusiki. Helduen kontsultei ere erantzuten die, adingabeen ongizateari buruzko gaiei buruzko orientazioa behar badute.

Zure ardurapeko adingabeak badituzu eta sarean babesteko orientazioa behar baduzu, deitu eta artatuko zaitugu.

Adingabeak dituen kirol-talde baten arduraduna bazara eta telefono mugikorraren erabilera murriztuko duen arau bat ezarri nahi baduzu, baina ez dakizu harekin haien eskubideak urratzen dituzun, deitu eta informazioa emango dizugu.